СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 133. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 20. червня 1942. No. 133. Jersey City, N. J., Saturday, June 20, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

СОВЄТИ РАТИФІКУВАЛИ ДОГОВІР З БРИТАНІЄЮ

МОСКВА. — Верховний Совєт затвердив договір між Великою Британією і СССР. Спершу вислухано промови Вячеслава Молотова, комісаря заграничних справ, що заявив, що справа другого фронту зазнала „серіозної уваги" в Лондоні й Вашингтоні, та що „спільний ворог скоро відчує могутні удари", які йому завдадуть Росія, Британія і Злучені Держави. Молотов теж заявив, що на підставі умови з Вашингтоном Совєти дістануть тепер воєнних матеріялів на суму трьох біліонів долярів. Сталін, що слухав промови, як і інші, гарячо оплескували Молотова.

ПОЛЯГЛИ В БОЯХ ЗА МОРЕМ.

Канадійська преса подає, що померли в боях за морем такі канадійські українці: летунський десятник Федько Пікула та гарматчик Іван Конколь.

НЕ МОЖЕ ДІСТАТИСЬ ДО АМЕРИКИ.

Польський кардинал Глєнд, що хоче відвідати американських поляків, не може виїхати з Люрд, бо французький уряд у Віші не дає візи на виїзд. Кажуть, що це на „бажання Берліна".

ВИДАЄМО ТИЖНЕВО БІЛЮН НА ЗБРОЄННЯ.

Гаролд Д. Смит, буджетовий директор, каже, що край знаходиться тепер у вершку воєнної продукції. Державна скарбниця видає тепер тижнево на цю продукцію один біліон долярів.

ПРИЗНАННЯ ЗА ВІРШ.

З надісланих на „Клюбову програму" віршів вибрала вінніпеґська радіова стація CJRC вірш пані Ф. Івах п. н. „Скриті Світила". Вірш прочитано на радіо на тлі добірної музики дня 10. червня. Виконавець програми назвав вірш „мост бютіфол".

ЗДЕРЖАНО ЗРІСТ ЦІН.

Л. Гендерсон подає, що назначення максимальних цін виявляє вже тепер добрий вплив, бо ось це перший раз від листопаду 1940. року здержано постійний зріст видатків на життя.

УКРАЇНЕЦЬ КАПІТАНОМ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

В. П. Ялечко, син о. Йосифа Ялечка з Савт Пейнфілд, Н. Дж., що покінчив Військову Академію в Вест Пойн в 1939. році, зістав іменований капітаном.

АЗІЙСЬКА РОСІЯ ЩЕ НЕ ЗАСТУПИЛА УКРАЇНИ

З Лондону подають, що Совєти дуже потребують харчів, які їм треба доконче доставити з Великої Британії й Злучених Держав. Як Совєти втратили Україну, пише Дж. Парсонс мол. в „Ню Йорк Геральд Трибюн", то зачали збільшати хліборобство в Азійській Росії, головно на сході від Уралю. Та цю програму виконано тільки частинно.

Але й німці нічого не зискали на Україні, пише цей кореспондент. Вони мусять доставляти поживу з Німеччини, чи з інших країв, для трьох міліонів німецьких вояків, що стоять в Україні. Жнива цього року будуть в Україні на 40% менш видатні ніж в 1941. році. Манґан, що його дістають німці в Україні, це властиво одинокий їхній здобуток, бо навіть не функціонують майни в Донецькому басейні.

НЕМА ЯПОНСЬКОЇ ЗАГРОЗИ НА ЗАХОДІ.

Американські перемоги на морі над японцями є такі сильні, що наразі не грозить американському західному побережжю ніяка небезпека з боку японців. Таке каже секретар війни Стимсон. Це забере часу, заки японці зможуть знову зґуртувати нові морські сили.

Чорчил Знову в Вашингтоні: Говоритимуть Про Війну і те, що Буде по Вигрі

ВАШИНҐТОН. — Прибув британський премієр, Винстон Чорчил, з визначними військовими і економічними знавцями, щоб обговорити з президентом Рузвелтом способи дальшого ведення війни, її вигри, як і започаткування підготовки того, що має бути „новим порядком" у світі, як війна закінчиться. Догадуються, що в першу чергу обговорять справу другого фронту, а далі створення комітету з Обєднаних Держав, що має виготовити плян повоєнної відбудови і допомоги знищеним війною краям. Праця цього комітету, як заповідають, матиме величезний психольоґічний вплив на підбиті Державами Осі народи, бо викаже, як Аліянти розуміють новий лад у світі. Далі заповідається, що є плянована міжнародня „Фінансова Корпорація Відбудови", що буде заряджувати повоєнною відбудовою і допомогою.

НАЦІВСЬКА ПІМСТА НАД ЧЕХАМИ

Згідно з самими тільки урядовими звідомленнями націстівська влада в Чехословаччині розстріляла досі 388 осіб у звязку з атентатом на Райнгарда Гейдріха — „протектора" Чехії. Гейдріх помер від одержаних ран, а влада дала ультиматум населенню, яким накреслила речинець, до якого мається віддати в руки влади вбивників і їхніх спільників, або зізнати, хто вони і де є. Речинець минув без успіхів. Тепер націвська влада проголосила, що вбивників віднайшла захованих в одній з церков у Празі й їх розстріляла. Каже, що теж спіймано спільників. Але, що населення не допомогло це викрити, то тепер наступлять нові арешти і розстріли.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ В КИТАЮ.

В скорому часі матимемо в Китаю американські повітряні бази, що будуть в такому місці, звідки буде можна цілком легко висилати ескадри для бомбардування японських міст. Командантом ось тих летунських частин буде полковник С. В. Гейнес. Станеться це зараз по тім, як тільки скріпиться повітряні сили Обєднаних Держав в Індії.

ЗАВАЖУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ТЕНКИ

З Лондону виясняють погіршене воєнне положення в Лібії тим, що німці мають модерніші тенки, краще пристособлені до боротьби в пустині. Це недомагання по британійськім боці буде скоро направлене.

НОВИХ 1,500 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

Зачато розбудову американської фльоти, яка затягнеться аж до 1946 року, бо іде тут про будову 500 нових далекострільних воєнних кораблів і 1,000 поменших. На те призначено $8,-550,000,000.

Хоч Які Сварливі, Але Щодо Границь Польщі -- Всі Згідні

Т. Шадковскі пише в газеті „Нови Сьвят" (з 17. червня), що „Польща не може бути предметом ніякого компромісу". Каже, що поляки є щодо ріжних польський справ ріжної думки. Але: „Є одначе одинока справа границь польської держави. Щодо цеї точки ми є в подиву гідний згоді, і так згідливі, як ще здається ніколи в ніякій справі досі не були". Виходячи з того заложення, автор вимагає від Обєднаних Держав, щоб визнали, що „тільки польський нарід має право рішати про свою судьбу і свої державні границі, що відповідали б його історичним цілям і потребам'.

Отже, іншими словами, автор хоче, щоби була давня „історична Польща", та щоб щодо цього не було з ніким ніякого компромісу. Тепер ще вартувалоб почути від автора, що він думає робити з тими народами, що ніяк не хочуть бути з Польщею. Чи буде пробувати знову їх наклонювати до „історичної Польщі' пацифікаціями і Березами Картузькими?

ВІЙНА В УКРАЇНІ Й НЮЙОРСЬКА БІРЖА

„Промислові шери пішли вгору, як здержано наступ націстів в Україні" — це наголовок біржевого огляду, поміщеного в нюйорськім „Дейлі Мирор" з 18. червня. Часопис пише, що інні папери пішли на нюйорській біржі вгору, бо „те, що німецька офензива в Україні не може піти вперед, вважається точкою, що помагає психольоґічній перемозі".

НАСТУПНИК ЄПИСКОПА НЯРАДІЯ.

Є ним о. д-р Іван Шімряк. Родився 29. травня 1883 р. в Хорватії, в місцевости Шімрачі. Теольоґічні студії кінчив в Інсбруці. В жовтні 1941. року зістав висвячений Апостольською Столицею єпископом в Крижевцях, в Хорватії.

НЕГАЙНО ДО ОБОРОНИ КРАЮ!

Кожна мінута дорога. Вона мусить бути використана на те, щоб війну скінчити якнайскорше й її виграти. Кожний і кожна з нас може причинитись до цього, щоб так сталось, що є нашим гарячим бажанням. Тому переходім негайно від побажань — до діл. І таки зараз закупім бонд краєвої оборони, або хоч стемпси. Купім те, на що нас стати. Тим поможемо обороні краю і виграній, а заразом вложимо гроші в таке місце, яке є нині найсолідніше й найпевніше на цілім світі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ЯКОЮ ІТИ ДОРОГОЮ, ЩОБ НАСТАВ МИР У СВІТІ?

Пані Елинор Рузвелт, дружина президента, а далі такі високі представники американського уряду як віце-президент Валас, підсекретар стейту Велес та інші, заявились уже за такий світовий мир, що не буде побудований на ненависти. Вони виразно відріжняють народи від урядів. І кажуть, що треба знищити тоталітарні режими та погані ідеольоґії, а не народи, що були під тими системами, хочби ті народи були з нами у війні й вбивали наших синів. Радіовий коментатор Стіл домагається, щоб по війні засудити на смерть яких 100,000 членів Ґестапо, що тепер допускаються мордів, а яких міліон націстівських штурмовців щоб вислати до карних кольоній. Та П. П. Йолес, редактор часопису „Нови Сьвят", пише, що того замало. Каже, що супроти німецьких варварств треба Обєднаним Державам говорити голосно, що „одною з воєнних цілей є цілковите винищення племени хрестоносців, бо це буде найліпшою ґарантією світового мира". Каже далі ще таке: „Не поможуть пакти ні мирні договори, як довго житимуть з Европі німці". Як бачимо, то не так то легко ось ті думки погодити.

З КРИВОГО РОГА ДО РУР

Не диво, що американські журналісти пишуть, що німці „завелись" на Україні, бо не годні її експльоатувати, коли німецькі часописи подають, що спроваджено до Рурської Области робітників з Кривого Рога в Україні. А в Кривім Розі є славні копальні залізної руди, якої німці так потребують для воєнної продукції. Та видно, що не годні з тих копалень користати, а тому і висилають звідтам робітників до Німеччини.

ВОЖД РОСІЙСЬКИХ ФАШИСТІВ — БОЖЕВІЛЬНИЙ

Анастазія Вонсяцкого — вожда російських фашистів, обороняє його адвокат тим, що доказує, що він умово хорий і просить суду, щоб його віддати до дому божевільних. Та державний прокуратор тому противиться. Хоче, щоб відбути судову розправу проти Вонсяцкого за проти-американську діяльність. Вонсяцкого обвинувачують разом з чотирома німцями за шпіонажу в користь Німеччини і Японії.

ГІМЛЕР ПРО ЗАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Гайнріх Гімлер, начальник Ґестапо, взиває німців, щоб висилали дітей на окуповані німцями „російські землі" для кольонізаційних цілей.

„ТЕРИТОРІЯЛЬНІ КОНЦЕСІЇ" — ДОПЕРВА ПО ВІЙНІ

М. Бушкин, кореспондент московської „Правди", говорив з Москви через радіо про значіння договору Великої Британії з СССР. Заявив, що обидві сторони погодились, щоб усі проблеми, звязані з територіяльними справами, відложити до часу, як закінчиться війна. Хоч справа границь і тепер актуальна, казав Бушкин, але не може бути тепер вирішена. Він теж заявив, що совєтський нарід є за сильну і незалежну Польщу. Але справа „евентуальних територіяльних концесій" буде вирішена допервa в часі повоєнних обрад.

ХОЧУТЬ ВИСЛАТИ ГОЛЯНДЦІВ НА УКРАЇНУ

Німецькі окупанти основали в Голяндії „Нідерляндську Східну Компанію", яка має зібрати капітали, потрібні на переселення з Голяндії яких трох міліонів голяндців на „західні землі Росії", заняті німцями. Тим хочуть німці „нагородити" голяндців за втрату заморських кольоній. Сама Голяндія малаб стати частиною Німеччини. Землі, куди малиб бути переселені голяндці, це, як легко догадатись, українські землі.

КАРПАТОРУССКИЙ КОНГРЕС.

В днях 12 і 13 липня має відбутись в Пітсбурзі Карпаторусский Конгрес, на якому має вирішитись справа відношення до Росії. Як оголошують, іде „про злуку всіх русских земель з Советською Росією". Реферуватиме ту справу правдоподібно В. Гладик, відомий москвофіл і україножер.

УСІ МУСЯТЬ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ НІМЦІВ.

„Ґонец Краковскі" подає, що ґенерал-ґубернатор Ганс Франк оповістив, що він має право затягнути до праці в краю чи поза краєм кожного мешканця території, що входить в обсяг влади ґенерал-ґубернаторства.

ЧЕРЕЗ РАДІО ДО ПОЛЬЩІ.

Британське радіо передало до окупованої німцями Польщі спеціяльну авдицію, в якій подано зміст 43 промов, виголошених в американськім конгресі з нагоди річниці польської Конституції з Третього Мая.

В УКРАЇНІ СТРАШНИЙ ГОЛОД

Таке подає шведський часопис „Стокгольмс Тіднінґен". Пише, що націстівська окупаційна влада навіть не заводить харчового пайкування, бо нема ніяких харчевих запасів. Міста України цілком вилюднені. Дорожнеча страшна: яйце коштує 20 рублів, а мала ковбаска 100 рублів. Тільки одні німці можуть це купувати, бо їхня марка рівнається 10 рублям.

ЗГАДАВ І ПРО ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Джан Л. Соливен, заступник секретаря скарбу, говорячи в Шікаґо з нагоди „Дня МекАртура", сказав, між іншим, теж і те, що американці змагають у цій війні, щоб „повернути свободу народам Голяндії й Бельгії — Хіні, Франції й Чехословаччині — Греції й Україні — Альбанії й Югославії..."

РАДІОВА ПРОМОВА ПО УКРАЇНСЬКИ В СПРАВІ U. S. O.

Громадянин Платон Стасюк, відомий український бизнесмен, говоритиме в справі участи українців в кампанії допомоги Обєднаним Службовим Організаціям (U.S.O.) в ту неділю, 21. червня, в годині 9:30 рано через стацію WBNX в Ню Йорку.

ПОЛЯКИ, ВЗЯТІ ПРИМУСОМ ДО НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ.

В німецькій Райхсвері має бути 170,000 вояків-поляків. Таке сказано в британськім парляменті, але з тим, що тих вояків затягнули нацисти до своєї армії силою. В інтерпеляції питали, чи британський уряд поробив кроки, щоб ті вояки здезертерували, як буде отворений другий фронт в Европі.